

Nro. 51.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken December 24-dik napján 1812-dik
esztendőben.

Orosz Birodalom.

Itt következik most azon utolsó időkbéli történeteknek öszszesummázott egész leírása, mellynek a' közelébb kőlt M. Kurir' utolsó lapjának végén tsak a' legutolsó periodusát adhatki: —

„Meghatározván a' Frantzia Császár *Moskaunak* odahagyását, a' nagy ármáda már Oktob. 15-dikén hozzá fogott annak kiüresítéséhez. Úgy látszott, hogy *Kaluga* felé akarja folytatni újabb munkáit. Az eddig kiadott Orosz hadi tudósítások elég nyilvánosságosan megmutatták, melly kevésbé volt légyen az Orosz vezér tudósítatva a' Fr. Császár' valóságos plánuma felől. Az Orosz ármádának a' Fr. ármáda által

F f f

lett megelőztetése, mélyet ez a' Kalugai útra tett kitsapása által véghez vitt, oly nagy volt, hogy a' hátúljáró Frantzia tsapatot tsak Nov. 7-dikén érhetette bé *Dorogobusch* mellett az Orosz seregek' dereka. A' Fr. Császár már még *Moskauban* semmivé tette az ármáda útját akadályoztatható nehéz bagázsát, melly annyival szükségesebb vala, hogy lovak' dolgában már fogyatkozás kezdett vala lenni, 's a' Werejától fogva Smolenskig tartó út oly hosszas és terhes volt, hogy napjában százanként hullottak - el kivált az ágyúk elől a' lovak. —

„*Smolenskbe* lett megérkezésével meggyőzte magát a' Császár a' felől, hogy a' Gróf Wittgenstein és Admirális Tschitschagoff vezérlések alatt lévő ellenséges ármádáknak a' Wilna és Smolensk között lévő és a' Fr. ármádák'nak közösülésűl szolgáló úton való összsztatolódásoknak megakadályoztatása, már lehetetlen lévén, erre nézve a' Frantzia nagy ármádának is lehetetlen lenne a' *Dnieper* és *Düna* között való állást megtartani. Éhezsképpst egész hátrálásra határozta magát. A' fő hadi szállás Smolensket Nov. 13-dikán odahagyván, 16-dikban Krasnciben volt. A' hideg Nov. 7-dik napjától fogva 16 sőt 18 grádust is mutatott; kevés napok alatt 20 ezer lovaink hullottak - el; a' lovaság egészszen gyalogsággá lett; az ártillériától a' lovak majd mind oda lettek. Sok ágyúk beszegztetvén a' földbe temettet tek; a' munitzió semmivé tétetett. Az ármáda ehezsképpst tsupán tsak a' maga minden időben megbizonyított önön vitézségére vala hagyattatva. Az Olasz Or-

szági Vice Király vezérlése alatt lévő negyedik ármáda Nov. 8-dikán, Dorogobush és Duchowczina között, hasonlóképpen a' lovaknak eldög-
léssek miatt, a' Lovas Generális *Platow* vezér-
lése alatt lévő Kozák sereggel való verekedés-
ben, sokat vesztett; de tsakugyan érkezett a'
Smolenski nagy útra. A' Fr. ármáda' hátúl
járó seregeit vezérlő Marschal *Ney* (az Elchin-
geni Hertzeg), *Smolensket* Nov. 18-dikán oda
hagyván, ezen napon heves verekedése volt a'
Kutusow érkezett ármádájával, és a' sok-
kal nagyobb ellenséges erő miatt igen sokat vesz-
tett: de tsakugyan keresztül vágta magát azon.
Az Orosz fő ármáda *Orszánál* szűnt - meg a'
Frantzia hátúljáró seregnak kergetésétől, a' hova
Nov. 25-dikén a' *Kutusow* fő hadi szállása
általtétetett. —

„A' Frantzia Császár azonközben megérke-
zett a' *Bereczina* vize mellé. A' már most
nagyobbára tsak gyalogságból álló Frantzia se-
regeket a' Kozákoknak szám nélkül való rajjai
kísérték; minden a' ki az útról eltávozott, és az
egész bagázsia, mellyet a' lovaknak nem létek
miatt hátra kellett hagyni, a' Kozákok' kezire
jutott. Ez az ellenséges lovasság, melly a' Fran-
tzia seregeknek a' verekedések' napjain oly kevés
félelmet okozott, és a' melly valamikortsak for-
mális tsatázásba elegyedett mindenkor megvere-
tett, a' jelenlévő környülállások között legtöbb
kárt tett azoknak.

„A' *Tschitsohagoff* ármádája azonköz-
ben Nov. 17-dikén *Minskhez* megérkezvén,
azonnal tovább indúlt *Borisow* felé. Gen.

Dombrowszky, ki a Bereczinán lévő hídát oltalmazta, hátat adni kénytelenítettett a nagyobb erő előtt. A Marschal *Oudinot* (Reggioi Hertzeg) ármádája ekkor, a melly Tscherejánál állott, parantsolatot kapott, hogy nyomúljon ismét a Bereczina mellé, a melly e'szerént Nov. 24-dikén a Gen. *Lambert* seregével szembe találkozáván, azt megverte, 's az Orosz seregektől a Bereczina bal partját megtisztította, de a mellyek tsakugyan szemmel tartották az ezen vízen lévő minden általjáró helyeket. *Napoleon* Császár megtsalta őket Nov. 25-dikén a maga plánuma eránt, 's Nov. 26-dikén Studziána mellett két hídát tsiaáltatván, ezeken a Reggioi Hertzeg által vitte seregeit, 's az ott álló Orosz Osztályt egész a Borisowi hídfedező sántzokban lévő ágyúk alá vissza nyomta. Nov. 26-dik és 27-dik napjain általköltözött a Frantzia ármáda a Bereczinán. —

„Marschal *Victor* (a Bellunói Hertzeg), ki a *Wittgenstein* ármádáját mind ez ideig tartóztatta, Nov. 28-dikán már tsak egyedül volt a 9-dik szakasz ármárával a Bereczina bal partján. Ezen időtől fogva tökéletesen öszszetsatolódva voltak a Tschitschagoff és *Wittgenstein* ármádáik, és a Frantzia ármárára való közönséges réáütést meghatározták. A Tschichagoff ármádája a Bereczina jobb partján még azon napon (28-dikban) megtámadta a Reggioi Hertzeg' ármádáját; fél órával azután a Bellunói Hertzeg' ármádája is megtámadtatott a víz' bal partján. Az egész Frantzia ármádia fegyvert fogott; az Elchingeni Hertzeg (*Ney*)

a' Reggioi Hertzeget segítette; ennek segítségére jött a' Trevisoi Hertzeg (Mortier). A' verekedés igen heves volt. A' Frantzia ármáda a' tsatározó mezőt tsakugyan megtartván, 29-dikbe *Wilna* felé folytatta hátrálását. Nov. 30-dikán *Plescenicében*, Dec. 1-ső napján *Schliaryben*, 3-dikán pedig *Mlodczicznóban* volt a' Frantzia fő hadi szállás, a' hova *Wilnából* megérkeztek eleibe a' leg szükségesebb dolgokkal az első szállítvány, és egy 20 ezer emberekből álló segítő új sereg, a' melly ott egy időtől fogva özsze gyülekezett vala. —

„Úgy látszik, hogy az Orosz seregek a' sebes útazás és az utóbbi verekedések miatt oly sokat szenvedtek, hogy a' Fr. seregeknek további kergetését félbe hagyni kénytelenítették. Legalább a' Dec. 7-dikén költ *Wilnai* levelek semmi újabb verekedések felől nem emlékeznek. A' Nápolyi Király' fő hadi szállása, kire a' Császár a' maga elindulása előtt a' fő vezérseget bízta, még ekkor 10 mértföldnyire volt *Wilnától*. A' Hertzeg *Schwartzenberg* vezérlése alatt lévő ármáda a' *Slonim* felől *Minsk* felé menő úton állott. A' Frantzia nagy ármáda' bal szárnya a' *Tarenti Hertzeg Macdonald* vezérlése alatt (*Riga* mellett) még a' maga eddig való tanyájában állott. Az ármáda ehezképp az új hadi históriában példa nélkül való és oly útazás után, mellyben néki az északi égnek minden kedvetlenségeivel, és a' leg szükségesebb dolgokban való tellyes fogyatkozással kellett küszködni, 's tsaknem minden lovainak elvesztése után, minden lovasság 's majd minden artilleria

nélkül, rendes tsatákat kellett kiállani: a' *Balticum* tenger' partjától fogva a' *Minsk* felé menő útig nyúló lineában állapodott - meg."

Elegyes Dolgok.

Az Orosz Udvar azolta hogy Angliával meg békéltett, a' *Kadixi* és *Siciliai* Ország-ló-székekhez is Követeket küldött.

Londonból: — A' Parlamentomnak mind két házai igen jónak lenni találván a' Régens Hertzegnek hozzájok intézett beszédjét, a' szokott köszönetet meghintározták és egy *Commissio* által ő K. Hertzegségéhez elküldöttek, a' ki ezt ilyen szavakkal fogadta: — „Örömmel látom, hogy ti azon rajzolat eránt, mellyet én a' mi hadokozásunk' állapotjáról előtökbe terjesztettem, véllem egy forma gondolattal vagytok, és hogy véllem együtt örvendetek azon jó kiné- zéseknek, mellyek a' mi hadi munkáinknak és az Orosz birodalom északon való iparkodásai- nak resultatumaik. Az a' határozás, melly sze- rént éngemet azon nagy tusakodásban, melybe mi szövetségeseinkel együtt elegyedve vagyunk, allandóul és nagy lelkúséggel segélleni, magatok- ban eltökélettétek, reménlenem engedik, hogy az ellenségnek minden iparkodásai híjábavalók- ká tétettetnek, 's a' mi Státusainknak bátorsága végezetre egy állandó és tisztességes békesség ál- tal erős lábra állítatik.“

Spanyol Ország. — *Vitoria* ből ilyen új- ságok érkeztek Párisba: — Az úgy nevezett *Portugalliai* Fr. ármáda' vezérévé Gen. Gróf *Reillét* tette a' Császár. Marschal *Masse- na*, a' ki egészségtelenkedése miatt egy időtől

fogva Bayonnében tartózkodott, vissza tért Párisba, hogy betegsége eránt az oda való Orvosoktól tanácsot kérjen. Azt mondják, hogy ounét ismét Déli Frantzia országba veszi útját, és ott tölti - el a' telet. — Ő Catholicus Felsége *Jósef* Király, leveleket küldött *Bigarré* nevű Gen. Adjutánsa által Párisba a' Császárhoz és a' hadi Ministerhez. Az utolsóhoz küldött levelében a' Spanyol hadnak jelenlévő állapotját írja-le, mellynek ennyiben áll a' foglalatja: —,

„Az egyesült három Frantzia ármádák Nov. 11-dikén megérkeztek a' *Tormes* mellyékre *Alba* városa mellé. A' *Vellington* és *Hill* vezérléseik alatt lévő Anglus, Portugallus, és Spanyol seregek, az Albától fogva San Christoválíg terjedő líneában állottak, Hill job, Wellington bal felől. Úgy látszott, hogy el akarják fogadni az ütközetet, mellyhez tehát *Jósef* Király Novemb. 14-dikére minden készületeket megtett. —

„Az ellenség' fekvése rettenetes volt; régtől fogva törte rajta a' fejit. Éppen így feküdt volt az Aropilai verekedésben is (a' hol Marschal Marmont megsebesedett). A' Királyt az a' gondolat kísértette eleinten, hogy előlről támadjon az ellenség' líneájára, azért, hogy ha annak közepét ketté vághatta 's az ellenséges ármádát két felé szakaszthatta volna, úgy annak felét semmivé tehetne volna. De a' Generálisok, a' kik a' tartománt esmerik, más gondolatra vették ő Felségét, a' ki tehát arra határozta magát, hogy a' *Tormesen* által menjen, és az ellenségnek jobb szárnyát támadja meg. —

„A' katonaság meg sem várta, hogy a' hídak elkészüljenek, hanem 14-dikben reggel gázlóban által ment a' Tormesen, az ellenség' szélső vígyázóit azonnal elfogdosta, 's a' 8000 emberekből álló Álbai őrző sereg a' várost azonnal oda hagyta. Nov. 15-dikén nagy köd lévén, ez az ellenség' mozdulásait eltitkolta; a' ködre nagy esső következett, a' melly minden iparkodást hűjábavalóvá tett, 's a' leg kisebb patakokat folyóvizekké változtatta, mellyek minden mozdulásokat meg gátoltak. Azonban nagy tsattanások hallattattak *Salamankából*, mellyek azt jelentették, hogy az ellenség magát vissza vonja, a' mint is hogy az egész ellenséges armáda hozzá fogott vala a' hátráláshoz. —

„A' következett napon, Nov. 16-dikán (ezek az ő Catholicus Felsége tulajdon szavai) utánna eredett a' Frantzia lovasság a' hátráló ellenségnek, és néhány ezer embert fogott-el, sok tisztekek egyetemben, kik között van egy Anglu-Osztálynak a' vezére Gen. *Paget* is. Bagázsit és szekeret is sokat fogott-el a' mi Déli és Közép armádánk. —

„Én úgy ítélek, hogy nem nagyítom, Uram Hertzeg, a' dolgot, ha azt erőssítem, hogy az ólta, hogy a' Déli és Közép armádák (*Murcia* szélén) magokat össze tsatolták, 's az ellenséget a' maga északi Spanyol ország ellen való plánumának elhagyására kényszerítették, Chinchillában, a' Tagus mellett mikor azon által jöttünk, Burgósnál, Cadeconuál, Termesnél, Matullánál, 's a' többi, 12 ezer embernél többet elvesztettek az ellenséges (i. i. Anglus, Spanyol, és Portugallus) seregek. Kérem Exc ádat fogadjaja-el igazi hajlandóságomnak bizonyítását. —

„*Jósef.*

P. D.